

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ

ΥΠΟΥΡΓΟΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ

ΝΟΜΙΚΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΤΟΥ ΚΡΑΤΟΥΣ

Αριθμός Γνωμοδοτήσεως 45/2023

ΤΟ ΝΟΜΙΚΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΤΟΥ ΚΡΑΤΟΥΣ

Τμήμα Δ´

Συνεδρίαση της 4ης Απριλίου 2023

Σύνθεση:

Πρόεδρος: Νικόλαος Δασκαλαντωνάκης, Αντιπρόεδρος του Νομικού Συμβουλίου του Κράτους

Μέλη: Αντώνιος Τατσόπουλος, Αντιπρόεδρος του Νομικού Συμβουλίου του Κράτους, Ελένη Πασαμιχάλη, Παναγιώτης Παππάς, Στέργιος Κίκας, Δημήτριος Κατωπόδης, Αναστασία Ζαφειριάδου, Νικόλαος Μουκαζής, Φωτεινή Δεδούση, Διονύσιος Κολοβός, Νομικοί Σύμβουλοι του Κράτους.

Εισηγήτρια: Άννα Πρεβενά, Πάρεδρος του Νομικού Συμβουλίου του Κράτους (γνώμη χωρίς ψήφο).

Αριθμός Ερωτήματος: Το έγγραφο με αριθμό πρωτ. 2416.19/90323/20.12.2022 του Υπουργείου Ναυτιλίας και Νησιωτικής Πολιτικής, Κλάδος Διοίκησης και Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης, Διεύθυνση Προσωπικού.

Περίληψη Ερωτήματος: Ερωτάται αν: α) η αρμόδια υπηρεσία νομιμοποιείται να χορηγεί περαιτέρω κατ' επανάληψη την άδεια του εδαφίου α' της παραγράφου 1 του άρθρου 8 του π.δ. 80/2015 (Α'153), βάσει ποιών κριτηρίων, και εάν είναι επιτρεπτή η λήψη σωρευτικά ή και διαδοχικά των αδειών των εδαφίων α' και β' της ίδιας ως άνω παραγράφου, και β) ποια είναι η εφαρμοστέα διάταξη, στην περίπτωση που δύο εγκριθείσες άδειες διάρκειας έξι (6) μηνών είναι απολύτως διαδοχικές, δηλαδή προκύπτει ενιαίο διάστημα απουσίας του στελέχους Λ.Σ.-ΕΛ.ΑΚΤ. για ένα έτος.

Επί του ανωτέρω ερωτήματος το Νομικό Συμβούλιο του Κράτους (Τμήμα Δ΄) γνωμοδότησε ως εξής:

Ιστορικό

1. Κατόπιν αιτήσεων της ανθυποπλοίαρχου του Λιμενικού Σώματος-Ελληνικής Ακτοφυλακής Ε.Μ. για χορήγηση σε αυτήν, κατ' επίκληση του άρθρου 8 παρ. 1 του π.δ. 80/2015, αδειών απουσίας άνευ αποδοχών για το εξωτερικό, διάρκειας έξι(6) μηνών καθεμία, για οικογενειακούς λόγους και συγκεκριμένα επειδή ο τόπος εργασίας του συζύγου της είναι οι Βρυξέλλες (Ευρωπαϊκή Επιτροπή), εκδόθηκαν αντίστοιχες αποφάσεις της ερωτώσας υπηρεσίας, με τις οποίες χορηγήθηκαν στην αιτούσα, σύμφωνα με το άρθρο 8 του π.δ. 80/2015, άδειες άνευ αποδοχών, διάρκειας έξι μηνών καθεμία, και συγκεκριμένα για απουσία στο εξωτερικό για σοβαρούς ιδιωτικούς λόγους κατά τα ακόλουθα χρονικά διαστήματα: α) από 12.6.2020 μέχρι 11.12.2020, β) από 14.12.2020 μέχρι 13.6.2021, γ) από 18.6.2021 μέχρι 17.12.2021, δ) από 20.12.2021 μέχρι 19.6.2022 και ε) από 20.6.2022 μέχρι 21.12.2022.

2. Με βάση τα ανωτέρω πραγματικά περιστατικά η ερωτώσα υπηρεσία διατύπωσε τα εξεταζόμενα ερωτήματα, ακολούθως δε, με το ΔΙΔΑΔ/Φ.53β/919/2455/17.2.2023 έγγραφό της, η Γενική Γραμματεία Ανθρώπινου Δυναμικού Δημόσιου Τομέα του Υπουργείου Εσωτερικών, η οποία ερωτήθηκε, κατ' εφαρμογή του άρθρου 8 του ν. 4831/2021 «Οργανισμός του Νομικού Συμβουλίου του Κράτους (ΝΣΚ)» (Α'170), επί των τιθέμενων ερωτημάτων, απάντησε τα εξής: «Σε απάντηση του ανωτέρω σχετικού, με το

οποίο κατ' εφαρμογή της διάταξης της παρ. 2 του άρθρου 8 του ν. 4831/2021 ζητούνται οι απόψεις της Υπηρεσίας μας για την ερμηνεία και εφαρμογή διατάξεων του ΠΔ 80/2015 «Άδειες απουσίας του προσωπικού Λιμενικού Σώματος-Ελληνικής Ακτοφυλακής» σας γνωρίζουμε ότι το Υπουργείο Εσωτερικών δεν έχει αρμοδιότητα επί του συγκεκριμένου νομοθετήματος που περιλαμβάνει ειδικές διατάξεις για τη συγκεκριμένη κατηγορία ένστολου προσωπικού επισημαίνοντας μάλιστα ότι το εν λόγω προεδρικό διάταγμα έχει εκδοθεί με μόνη πρόταση του Υπουργού Ναυτιλίας και Νησιωτικής Πολιτικής και χωρίς συνυπογραφή του Υπουργού Εσωτερικών. Όσον αφορά τις διατάξεις αρμοδιότητας της Υπηρεσίας μας σχετικές ρυθμίσεις για τη χορήγηση άδειας άνευ αποδοχών, με διαφορετικό ωστόσο περιεχόμενο, περιλαμβάνονται στο άρθρο 51 του Υπαλληλικού Κώδικα (ν.3528/2007), όπως αυτό έχει τροποποιηθεί και ισχύει. Ωστόσο και όλως επικουρικώς άποψη της Υπηρεσίας μας είναι ότι οι διατάξεις που τίθενται υπόψη μας χορηγούνται άπαξ κατά την υπηρεσιακή πορεία του υπαλλήλου, ήτοι η μεν πρώτη μέχρι συμπλήρωσεως του ανώτατου ορίου των έξι (6) μηνών, η δε δεύτερη κατά τη ρητή διατύπωση της διάταξης άπαξ με διάρκεια από 1 έως 3 έτη. Σε κάθε δε περίπτωση το σύνολο της άδειας άνευ αποδοχών προκύπτει για το εν λόγω προσωπικό ότι ορίζεται σε μέγιστο χρονικό διάστημα τριών (3) ετών και έξι (6) μηνών».

Νομοθετικό πλαίσιο

3. Στα άρθρα 4 και 25 (παρ. 1) του Συντάγματος ορίζονται τα εξής:

«Άρθρο 4. 1. Οι Έλληνες είναι ίσοι ενώπιον του νόμου. 2. Οι Έλληνες και οι Ελληνίδες έχουν ίσα δικαιώματα και υποχρεώσεις».

« Άρθρο 25. 1. Τα δικαιώματα του ανθρώπου ως ατόμου και ως μέλους του κοινωνικού συνόλου και η αρχή του κοινωνικού κράτους δικαίου τελούν υπό την εγγύηση του Κράτους. Όλα τα κρατικά όργανα υποχρεούνται να διασφαλίζουν την ανεμπόδιστη και αποτελεσματική άσκησή τους. Τα δικαιώματα αυτά ισχύουν και στις σχέσεις μεταξύ ιδιωτών στις οποίες προσιδιάζουν. Οι κάθε είδους περιορισμοί που μπορούν κατά το Σύνταγμα να επιβληθούν στα δικαιώματα αυτά πρέπει να προβλέπονται είτε απευθείας από το Σύνταγμα είτε από το νόμο,

εφόσον υπάρχει επιφύλαξη υπέρ αυτού και να σέβονται την αρχή της αναλογικότητας. 2...».

4. Στο άρθρο 129 ν.3079/2002 «Κύρωση του Κώδικα του Προσωπικού του Λιμενικού Σώματος» (Α' 311) ορίζονται τα εξής:

«Άρθρο 129. Εφαρμογή διατάξεων (Άρθρο 46 παράγραφος 7 του Ν. 2935/2001).

Το Λ.Σ. είναι στρατιωτικά συντεταγμένο Σώμα και το προσωπικό αυτού διέπεται από τις κάθε φορά ισχύουσες διατάξεις για τους Αξιωματικούς, Ανθυπασπιστές και Υπαξιωματικούς του Πολεμικού Ναυτικού, προς τους οποίους εξομοιώνεται σε ό,τι αφορά την κατάσταση, την ποινική δωσιδικία, την πειθαρχία, το αποστρατευτικό δικαίωμα, τις αποδοχές, τα οδοιπορικά έξοδα, τα έξοδα νοσηλείας και κηδείας, τις συντάξεις, τη συμμετοχή στο Μετοχικό Ταμείο και τα ταμεία αλληλοβοηθείας του Πολεμικού Ναυτικού, εκτός εάν ορίζεται διαφορετικά από τις διατάξεις του Κώδικα αυτού. Για τους Λιμενοφύλακες από την κατάταξή τους στη Σχολή Δόκιμων Λιμενοφυλάκων εφαρμόζονται ανάλογα οι εκάστοτε ισχύουσες για τους Υπαξιωματικούς του Λ.Σ. διατάξεις, εκτός αν διαφορετικά ορίζεται στον Κώδικα αυτόν.».

5. Στα άρθρα 1 και 8 του Προεδρικού Διατάγματος 80/2015 «Άδειες απουσίας του προσωπικού Λιμενικού Σώματος-Ελληνικής Ακτοφυλακής » (Α' 153), που εκδόθηκε κατ' εξουσιοδότηση του άρθρου 14 παρ. 1 (στ) του ν. 3922/2011 «Σύσταση Αρχηγείου Λιμενικού Σώματος-Ελληνικής Ακτοφυλακής και άλλες διατάξεις» (Α' 35), ορίζονται τα εξής:

«Άρθρο 1. Άδειες απουσίας. 1. Στο εν ενεργεία προσωπικό Λιμενικού Σώματος-Ελληνικής Ακτοφυλακής (Λ.Σ.-ΕΛ.ΑΚΤ.), χορηγούνται οι ακόλουθες άδειες απουσίας: α).....στ) Άδειες άνευ αποδοχών. ζ)...2...3. ...4. Οι άδειες απουσίας αποτελούν χρόνο πραγματικής υπηρεσίας με εξαίρεση τις άδειες απουσίας άνευ αποδοχών, εκτός εάν πρόκειται για τη γονική άδεια ανατροφής άνευ αποδοχών και την ειδική γονική άδεια άνευ αποδοχών, οι οποίες χορηγούνται σύμφωνα με το άρθρο 50 και την παράγραφο 2 του άρθρου 51 του Ν. 4075/2012 (Α' 89), αντίστοιχα. 5. Οι διατάξεις του παρόντος διατάγματος εφαρμόζονται και στο

προσωπικό Λ.Σ.-ΕΛ.ΑΚΤ. το οποίο υπηρετεί σε Υπηρεσίες των Ενόπλων Δυνάμεων, υπό την επιφύλαξη των οριζομένων στην παράγραφο 12 του άρθρου 56 του Ν. 4150/2013 (Α' 102)».

«Άρθρο 8. Άδειες άνευ αποδοχών. 1. Στο προσωπικό Λ.Σ. - ΕΛ.ΑΚΤ. δύναται να χορηγείται άδεια απουσίας μέχρι και έξι (6) μήνες για το εσωτερικό και το εξωτερικό, άνευ αποδοχών, εφόσον συντρέχουν σοβαροί ιδιωτικοί λόγοι. Για τους ίδιους λόγους, δύναται να χορηγείται άπαξ, άδεια απουσίας άνευ αποδοχών διάρκειας τουλάχιστον ενός (1) έτους και μέχρι τρία (3) έτη, για το εσωτερικό και το εξωτερικό. Οι άδειες απουσίας άνευ αποδοχών χορηγούνται μετά από απόφαση του αρμοδίου κάθε φορά για τον Κλάδο Διοίκησης και Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης, Υπαρχηγού Λ.Σ. - ΕΛ.ΑΚΤ. 2. ...».

6. Στο άρθρο 15 (παρ.2) του ν. 2913/2001 «Ρύθμιση θεμάτων Μετοχικών Ταμείων Υπουργείου Εθνικής Άμυνας και άλλες διατάξεις» (Α' 102) ορίζονται τα εξής:

«1. ...2. Στρατιωτικός των Ενόπλων Δυνάμεων, που ο ή η σύζυγός του είναι στρατιωτικός οποιουδήποτε Κλάδου των Ενόπλων Δυνάμεων ή ανήκει στα Σώματα Ασφαλείας ή υπάλληλος του ευρύτερου δημόσιου τομέα, όπως αυτός προσδιορίζεται από την παράγραφο 1 του άρθρου 14 του ν. 2190/1994 (ΦΕΚ 28 Α'), όπως ισχύει σήμερα, και υπηρετεί στο εξωτερικό, δικαιούται να ζητήσει άδεια χωρίς αποδοχές συνολικής διάρκειας μέχρι τριών (3) ετών. Η άδεια χορηγείται με απόφαση του Υπουργού Εθνικής Άμυνας, κατόπιν εισήγησης του Αρχηγού του οικείου Κλάδου. Ο χρόνος της άδειας δεν υπολογίζεται προς συμπλήρωση χρόνου πραγματικής υπηρεσίας, χρόνου διοίκησης και συντάξιμης υπηρεσίας, που απαιτείται σύμφωνα με τις ισχύουσες διατάξεις για την προαγωγική ή μισθολογική εξέλιξη του στρατιωτικού..... Οι διατάξεις της παρούσας παραγράφου εφαρμόζονται αναλογικά και για το στρατιωτικό προσωπικό του Λιμενικού Σώματος».

Ερμηνεία και εφαρμογή των διατάξεων

Από τις προαναφερόμενες διατάξεις, ερμηνευόμενες αυτοτελώς αλλά και σε συνδυασμό μεταξύ τους, ενόψει και όλου του νομικού πλαισίου εντός του οποίου

εντάσσονται και του σκοπού που εξυπηρετούν, και από την υπαγωγή σ' αυτές των πραγματικών περιστατικών που τέθηκαν υπόψη του Τμήματος από την ερωτώσα υπηρεσία, συνάγονται τα ακόλουθα:

7. Το Λιμενικό Σώμα-Ελληνική Ακτοφυλακή είναι στρατιωτικώς συντεταγμένο Σώμα, το προσωπικό του οποίου, αν και εντάσσεται στην ευρύτερη κατηγορία των δημοσίων υπαλλήλων, διέπεται από ειδικές διατάξεις, οι οποίες κασιγχύουν των αντίστοιχων διατάξεων του Κώδικα Δημοσίων Υπαλλήλων (ν.3528/2007), για τα θέματα που προβλέπονται από τις ειδικές αυτές διατάξεις. Συνακόλουθα, για θέμα ρυθμιζόμενο από τις ειδικές διατάξεις του π.δ. 80/2015, το οποίο ρυθμίζει τις άδειες απουσίας του προσωπικού του ΛΣ.-ΕΛ.ΑΚΤ., δεν υπάρχει πεδίο εφαρμογής όσων προβλέπονται για τους δημοσίους υπαλλήλους, κατά ρητή άλλωστε πρόβλεψη του άρθρου 2 παρ. 2 του Υπαλληλικού Κώδικα (ν.3528/2007)¹.

8. Συγκεκριμένα, το θέμα των αδειών άνευ αποδοχών ρυθμίζεται κατά ειδικό τρόπο από τις διατάξεις του άρθρου 8 του προεδρικού διατάγματος 80/2015. Η ειδικότερη μεταχείριση των μελών του Λιμενικού Σώματος-Ελληνικής Ακτοφυλακής απορρέει από την ιδιαιτερότητα της αποστολής και του έργου του ένστολου προσωπικού αυτού, που διαφέρει ουσιωδώς από το έργο των λοιπών διοικητικών δημοσίων υπαλλήλων. Από τη διάταξη αυτή προβλέπεται διακριτική ευχέρεια και όχι δέσμια αρμοδιότητα της Διοίκησης, για τη χορήγηση άδειας άνευ αποδοχών έξι (6) μηνών, όταν συντρέχουν σοβαροί ιδιωτικοί λόγοι, και άδειας ενός έως τριών ετών, άπαξ, για τους ίδιους λόγους. Η χρήση της λέξης «δύνανται» αποδίδει στη ρύθμιση δυναμικό χαρακτήρα για τη διοίκηση. Στο ίδιο συμπέρασμα οδηγεί το γεγονός ότι, στην εν λόγω διάταξη, δεν προβλέπεται συγκεκριμένος λόγος χορήγησης (όπως λ.χ. κανονική άδεια, άδεια ανάρρωσης, κύησης ή ανατροφής τέκνου, άδεια διευκολύνσεων, βλ. άρθρα 2-7 π.δ. 80/2015) ώστε να είναι υποχρεωτική εκ του νόμου η έγκρισή της, αλλά ορίζονται κατά

¹ Το άρθρο 2 παρ. 2 ν. 3528/2007 (Α'26) έχει ως εξής: «2. Υπάλληλοι ή λειτουργοί του κράτους ή νομικών προσώπων δημοσίου δικαίου, οι οποίοι, κατά συνταγματική ή νομοθετική πρόβλεψη, διέπονται από ειδικές διατάξεις, καθώς και οι υπάλληλοι των οργανισμών τοπικής αυτοδιοίκησης, υπάγονται στις διατάξεις του παρόντος για όσα θέματα δεν ρυθμίζονται από τις ειδικές γι' αυτούς διατάξεις.»

γενικό τρόπο οι προϋποθέσεις της («...εφόσον συντρέχουν σοβαροί ιδιωτικοί λόγοι»)².

9. Οι σχετικές διατάξεις πρέπει να ερμηνεύονται στενά, διότι η άδεια χωρίς αποδοχές συνεπάγεται δυσμενή αποτελέσματα τόσο για την υπηρεσία, ελλείπει προσωπικού και εμμέσως, επί μακροχρόνιων αδειών, λόγω της αποξενώσεως του υπαλλήλου από την άσκηση των καθηκόντων της οργανικής του θέσης, όσο και ιδίως για τον υπάλληλο, λόγω ακριβώς της στερήσεως των αποδοχών και του η συνυπολογισμού ορισμένων από τις άδειες αυτές ως χρόνου πραγματικής υπηρεσίας.³

10. Για την χορήγηση άδειας άνευ αποδοχών στα στελέχη του Λ.Σ.-ΕΛΛ.ΑΚΤ., απαιτείται αίτηση του ενδιαφερομένου, στην οποία θα εκτίθενται οι σοβαροί λόγοι που δικαιολογούν τη χορήγησή της, για την οποία μάλιστα δεν απαιτείται η γνώμη του οικείου υπηρεσιακού συμβουλίου, όπως συμβαίνει στις αντίστοιχες περιπτώσεις του κοινού δημοσιοϋπαλληλικού δικαίου.⁴ Συνεπώς, μόνη η υποβολή της αίτησης δεν επάγεται αυτομάτως τη χορήγηση της άδειας άνευ αποδοχών, διότι δεν πρόκειται για κανονική άδεια, η χορήγηση της οποίας αποτελεί δικαίωμα του υπαλλήλου και η οποία, υπό προϋποθέσεις, χορηγείται υποχρεωτικά, αλλά αντιθέτως, άδεια χορηγούμενη προς ατομική διευκόλυνση του στελέχους Λ.Σ.-ΕΛΛ.ΑΚΤ., η ανάγκη χορήγησης της οποίας εκτιμάται από την υπηρεσία, ύστερα από στάθμιση αφενός της σοβαρότητας των λόγων που αναφέρονται στην αίτηση του υπαλλήλου και αφετέρου των υπηρεσιακών αναγκών (πρβλ. ΣτΕ 1536/2022, 2114/1990).

11. Από το γράμμα της διάταξης του πρώτου εδαφίου της παραγράφου 1 του άρθρου 8 του π.δ. 80/2015, σε συνδυασμό με τον εξ αυτού νοηματικά συναγόμενο σκοπό στον οποίο αποβλέπει, δηλαδή την διευκόλυνση των στελεχών του Λιμενικού Σώματος με την χορήγηση άδειας απουσίας άνευ

² Οι «ιδιωτικοί λόγοι» των οποίων πρέπει να γίνει επίκληση δεν αφορούν προφανώς στη Διοίκηση αλλά στον ίδιο τον υπάλληλο, μέλη της οικογένειάς του ή και συγγενικά του πρόσωπα. (Στ.Κτιστάκη, Β.Κονδύλη, Ε.Τζιράκη, ο.π.).

³ Βλ. Υπαλληλικό Κώδικα, Επιμ. Στ. Κτιστάκη, Β. Κονδύλης, Ε. Τζιράκη, υπό άρθρο 51 ν. 3528/2007, σ. 326-327, Νομική Βιβλιοθήκη, 2018, www.qualex.gr.

⁴ Βλ. άρθρο 51 ν. 3528/2007.

αποδοχών, αν συντρέχουν σοβαροί ιδιωτικοί λόγοι, χωρίς όμως να θίγονται οι υπηρεσιακές ανάγκες, αλλά και από την φύση της διάταξης ως εξαιρετικής, δεδομένου ότι αποτελεί εξαίρεση του κανόνα ότι οι άδειες χορηγούνται με αποδοχές και, άρα ερμηνεύεται στενά, συνάγεται ότι η άδεια της πρώτης παραγράφου χορηγείται μέχρι του ανωτάτου χρονικού ορίου των έξι (6) μηνών, είτε ολόκληρη είτε τμηματικά, στο σύνολο της υπηρεσιακής ζωής του στελέχους Λ.Σ.-ΕΛΛ.ΑΚΤ. Ειδικότερα, η ρύθμιση του άρθρου 8 του π.δ. 80/2015, μπορεί να δικαιολογηθεί υπό προϋποθέσεις που εκτιμώνται από το αρμόδιο υπηρεσιακό όργανο, το οποίο καλείται να κάνει τη στάθμιση της σοβαρότητας των επικαλούμενων λόγων σε συνάρτηση με τις δεδομένες κατά τον κρίσιμο χρόνο υπηρεσιακές ανάγκες. Υπό τις συνθήκες αυτές, και λόγω της φύσης της άδειας αυτής, είναι δυνατή (αλλά όχι υποχρεωτική, εφόσον δεν προβλέπεται ως τέτοια) η χορήγηση της άδειας του άρθρου 8 παρ. 1 εδ. (β΄) του π.δ. 80/2015 άπαξ κατά την υπηρεσιακή ζωή του στελέχους Λ.Σ.-ΕΛΛ.ΑΚΤ., κατά τη ρητή άλλωστε πρόβλεψη περί τούτου της εν λόγω διάταξης, ώστε να μην αιφνιδιάζεται η υπηρεσία με διαδοχικά αιτήματα και να είναι ευχερέστερος ο προγραμματισμός της καλύψεως των αναγκών της. Αντιθέτως, η έλλειψη αναφοράς στη διάταξη του εδαφίου (α΄) της παρ. 1 του ίδιου άρθρου περί δυνατότητας χορήγησης άπαξ μόνο της προβλεπόμενης σε αυτήν άδειας άνευ αποδοχών οδηγεί, με βάση το εξ αντιδιαστολής επιχείρημα, στο συμπέρασμα ότι βούληση του κανονιστικού νομοθέτη ήταν η δυνατότητα της κατ' επανάληψη (ήτοι με διαφορετικές πράξεις) χορήγησής της, υπό τον όρο ότι το σύνολο του χρόνου των αδειών που χορηγούνται, να μην υπερβαίνει το συνολικό χρόνο των έξι (6) μηνών που προβλέπεται για την αιτία αυτή.

12. Η άδεια αυτή χορηγείται, όπως έχει ήδη λεχθεί, κατά τη διακριτική ευχέρεια της διοίκησης, η οποία κατά την άσκησή της οφείλει να εξειδικεύσει την αόριστη νομική έννοια των σοβαρών ιδιωτικών λόγων αντλώντας νόμιμα κριτήρια για την εξειδίκευση αυτή πρωτίστως από τις αξιολογήσεις του Συντάγματος, όπως από τις διατάξεις αυτού που επιβάλλουν την μέριμνα του κράτους (λχ προστασία οικογένειας, υγείας, ατόμων με ειδικές ανάγκες), και της νομοθεσίας εν γένει, σταθμίζοντας εν τέλει τους επικαλουμένους σοβαρούς ιδιωτικούς λόγους με τις

ανάγκες της υπηρεσίας σύμφωνα με τις αρχές της ισότητας και της αναλογικότητας.

13. Όσον αφορά το σκέλος του ερωτήματος αν είναι δυνατή η χορήγηση σωρευτικά ή και διαδοχικά των αδειών των εδαφίων (α) και (β) της πρώτης παραγράφου του άρθρου 8 του εν λόγω π.δ., κατά τη συζήτηση στο Τμήμα σχηματίσθηκαν δύο (2) γνώμες:

Κατά τη γνώμη της πλειοψηφίας, που απαρτίσθηκε από τον Πρόεδρο του Τμήματος, Αντιπρόεδρο ΝΣΚ Νικόλαο Δασκαλαντωνάκη και τα μέλη του Τμήματος Ελένη Πασαμιχάλη, Παναγιώτη Παππά, Στέργιο Κίκα, Δημήτριο Κατωπόδη, Αναστασία Ζαφειριάδου, Νικόλαο Μουκαζή, Φωτεινή Δεδούση, Διονύσιο Κολοβό, Νομικούς Συμβούλους του Κράτους (ψηφοί εννέα-9), είναι δυνατή η χορήγηση σωρευτικά ή και διαδοχικά των δύο προβλεπόμενων από τα εδάφια (α) και (β) της πρώτης παραγράφου του άρθρου 8 του π.δ. 80/2015 για την ίδια αιτία αδειών, επειδή πρόκειται για αυτοτελή δικαιώματα και από την εν λόγω διάταξη δεν προβλέπεται σχετικός περιορισμός. Επομένως, για το εν λόγω προσωπικό η άδεια άνευ αποδοχών ανέρχεται σε μέγιστο χρονικό διάστημα τριών (3) ετών και έξι (6) μηνών.

Κατά τη γνώμη της μειοψηφίας, που απαρτίσθηκε από τον Αντιπρόεδρο του Νομικού Συμβουλίου του Κράτους Αντώνιο Τατσόπουλο (ψηφος μία-1), με την οποία συντάχθηκε και η Εισηγήτρια Πάρεδρος ΝΣΚ Άννα Πρεβενά, υποστηρίζεται η θέση ότι, ανεξαρτήτως του τρόπου λήψης της άδειας άνευ αποδοχών κατ' άρθρο 8 του π.δ. 80/2015 (τμηματικά ή εφάπαξ), η συνολική διάρκεια αυτής δεν επιτρέπεται να υπερβεί το τυχόν ειδικώς ισχύον ανώτατο όριό της. Με τη διάταξη του άρθρου 15 παρ. 2 του ν. 2913/2001 (Α' 102), προβλέπεται η χορήγηση άδειας άνευ αποδοχών συνολικής διάρκειας τριών (3) ετών σε ένστολη των Ενόπλων Δυνάμεων για να συμβιώσει με τον σύζυγό της ο οποίος ζει στο εξωτερικό επειδή εκεί εργάζεται. Επισημαίνεται ότι, σύμφωνα με το τελευταίο εδάφιο της ίδιας διάταξης, τέτοια άδεια χορηγείται και στο στρατιωτικό προσωπικό του Λιμενικού Σώματος. Συνεπώς, ενόψει του πραγματικού του ερωτήματος, η Ε.Μ., ως ανήκουσα στο στρατιωτικό προσωπικό του Λιμενικού Σώματος και ως αιτουμένη άδεια άνευ αποδοχών για να συμβιώσει με τον σύζυγό της ο οποίος εργάζεται στο εξωτερικό, δικαιούται,

ανεξαρτήτως του τρόπου χορήγησης (τμηματικά ή εφάπαξ), αδείας άνευ αποδοχών συνολικής διάρκειας τριών (3) ετών. Η παραδοχή αυτή συνάδει προς την ειδική ρύθμιση της υπόψη διάταξης του ν. 2913/2001, περαιτέρω δε, βρίσκει ερμηνευτικό έρεισμα και στο π.δ. 80/2015 όπου, με τη διάταξη του άρθρου 8 παρ. 1 αυτού, ως ανώτατο όριο χορήγησης άδειας άνευ αποδοχών για «σοβαρούς ιδιωτικούς λόγους», επίσης, ορίζεται η τριετία.

14. Όσον αφορά το ερώτημα ποια είναι η εφαρμοστέα διάταξη στην περίπτωση που δύο εγκριθείσες άδειες διάρκειας έξι (6) μηνών καθεμία είναι απολύτως διαδοχικές, κατά την ομόφωνη γνώμη του Τμήματος, οι διατάξεις του άρθρου 8 παρ. 1 εδάφια (α)΄ και (β)΄ του π.δ. 80/2015 δεν παρέχουν την δυνατότητα χορήγησης δύο αδειών άνευ αποδοχών, διαδοχικών ή μη, διάρκειας έξι (6) μηνών καθεμία, διότι αν χορηγηθεί άδεια έξι (6) μηνών κατά το εδ. (α)΄ το δικαίωμα που προκύπτει από την διάταξη του εδαφίου αυτού εξαντλείται και είναι περαιτέρω δυνατή μόνο η χορήγηση της άδειας άνευ αποδοχών του εδαφίου (β)΄, δηλ. η χορήγηση, άπαξ, αδείας άνευ αποδοχών διάρκειας τουλάχιστον ενός έτους μέχρι τρία (3) έτη. Επομένως η χορήγηση δύο αδειών άνευ αποδοχών διάρκειας έξι (6) μηνών καθεμία δεν καλύπτεται από την υπάρχουσα νομοθεσία. Σε περίπτωση, πάντως, που δεν έχει χορηγηθεί η άδεια άνευ αποδοχών του εδαφίου (β)΄ και υποβληθεί αίτημα χορήγησής της από εκείνον που έλαβε δύο άδειες άνευ αποδοχών, διάρκειας έξι (6) μηνών η καθεμία, η διοίκηση, στο πλαίσιο της διακριτικής της ευχέρειας, θα λάβει υπόψη και τις ήδη χορηγηθείσες άδειες.

Απάντηση

15. Κατόπιν των ανωτέρω, η απάντηση που προσήκει στο τεθέν ερώτημα, κατά τη γνώμη του Δ΄ Τμήματος του Νομικού Συμβουλίου του Κράτους, είναι η εξής:

α. Η αρμόδια υπηρεσία δύναται κατά διακριτική ευχέρεια να χορηγεί την άδεια του εδαφίου α΄ της παρ. 1 του άρθρου 8 του π.δ. 80/2015, είτε ολόκληρη είτε τμηματικά, μετά από στάθμιση της σοβαρότητας των προβαλλόμενων λόγων και της δυνατότητας ή μη ικανοποίησης του αιτήματος βάσει των υπηρεσιακών

αναγκών, μόνον όμως εφόσον συνολικά δεν υπερβαίνει η χορήγησή της το όριο των έξι (6) μηνών στο σύνολο της υπηρεσιακής ζωής του στελέχους ΛΣ-ΕΛ.ΑΚΤ, κάνοντας χρήση των συνταγματικών αρχών της ισότητας και της αναλογικότητας (ομοφώνως).

β. Η άδεια του εδ. (β) της παρ. 1 του ίδιου άρθρου χορηγείται, κατά τη διακριτική ευχέρεια της διοίκησης και τη στάθμιση των υπηρεσιακών αναγκών, κατά ρητή πρόβλεψη του νομοθέτη, μόνον άπαξ (ομοφώνως).

γ. Οι άδειες άνευ αποδοχών των εδαφίων (α) και (β) της παρ. 1 του άρθρου 8 του π.δ. 80/2015, είναι δυνατό να χορηγηθούν σωρευτικά ή και διαδοχικά και στο σύνολό τους, μετά από στάθμιση από την υπηρεσία των επικαλουμένων σοβαρών ιδιωτικών λόγων και των υπηρεσιακών αναγκών (κατά πλειοψηφία).

δ. Η χορήγηση δύο αδειών άνευ αποδοχών διάρκειας έξι (6) μηνών η καθεμία δεν καλύπτεται από τις διατάξεις της παρ. 1 του άρθρου 8 του π.δ. 80/2015 (ομοφώνως).

ΘΕΩΡΗΘΗΚΕ

Αθήνα, 26 Απριλίου 2023

Ο Πρόεδρος

Η Εισηγήτρια

Νικόλαος Δασκαλαντωνάκης

Άννα Πρεβενά

Αντιπρόεδρος Ν.Σ.Κ.

Πάρεδρος Ν.Σ.Κ.